

ЗАГОРОДНЮК Н.В.
СИСТЕМАТИЧНА СТРУКТУРА ФЛОРИ МОХОПОДІБНИХ КЕРЧЕНСЬКОГО
ПІВОСТРОВА (АР КРИМ, УКРАЇНА)

Першим етапом вивчення флори того чи іншого природного регіону є її систематичний аналіз, який передбачає критичний перегляд видового складу, встановлення наявності або відсутності ендемів, виявлення ролі провідних родин і родів, ролі полі-, оліго-та моновидових таксономічних груп у її формуванні (Бойко, 1999 та ін.).

Досліджена бріофлора представлена 60 видами та 11 внутрішньовидовими таксонами, що складає 81,1% мохоподібних Рівнинного Криму (Загороднюк, 2006), 19,2% мохоподібних Кримського півострова (Партика, 2005) та 7,9% бріофлори України (Вірченко, Вана, 2000; Вірченко, 2000, 2001). За загальною чисельністю видів флора мохоподібних Керченського півострова є однією з найбідніших в Україні. Причиною є насамперед природні умови даної території, оскільки аридногларктичні бріофлори бідніші за бріофлори північних територій, а рівнинні флори мохоподібних – за гірські (Бойко, 1999).

Розподіл видів в межах таксонів високого рангу нерівномірний. Відділ *Hepatophyta* представлений 1 видом. 59 видів 31 роду 12 родин 8 порядків належать до відділу *Bryophyta*, тобто доля печіночників складає 1,6%. Представники класів *Andreaeales* і *Sphagnales* відсутні, що підтверджує спорідненість бріофлор Керченського півострова та Гірського Криму (Партика, 1989). В межах класу *Bryopsida* 41 вид – верхоплідні мохи, 18 видів – бокоплідні, тобто їх кількості співвідносяться як 2:1; це співвідношення (верхоплідні:бокоплідні) має подібну величину по степовій зоні України в цілому.

До групи провідних за кількістю видів родин входять *Pottiaceae* (20 видів, 66,7%), *Brachytheciaceae* (10 видів, 16,7%), *Bryaceae* (8 видів, 13,3%), *Orthotrichaceae* (7 видів, 11,7%). *Amblystegiaceae*, *Grimmiaceae*, *Hypnaceae* оліговидові, тобто представлені 4 –2 видами; 50% родин даної бріофлори моновидові. За кількістю родів переважають *Pottiaceae* (11 родів, 35,5%) та *Brachytheciaceae* (6 родів, 19,4%), решта родин олігородові (3 родини, 25%) та монородові (8 родин, 66,7%).

Включення в групу панівних родин *Pottiaceae*, *Brachytheciaceae*, *Bryaceae*, *Orthotrichaceae* з яскраво вираженою перевагою *Pottiaceae* (як за видовим, так і за родовим багатством) являється спільною рисою бріофлор Гірського Криму, Рівнинного Криму та степової зони України (Партика, 1989; Бойко, Партика, 1990; Бойко, 1999). Специфіка дослідженої флори проявляється в приналежності $\frac{2}{3}$ загального видового складу до аридної родини *Pottiaceae*.

Серед родів за кількістю видів переважають *Bryum* (8 видів; 13,3%), *Orthotrichum* (6 видів; 10,0%), *Didymodon* (5 видів; 8,3%), *Tortula* (4 види; 6,7%). Решта родів представлена 1 – 3 видами, моновидовими є 64,5%.

Структура провідних за кількістю видів родів чітко корелюється зі спектром переважаючих родин, оскільки *Didymodon* і *Tortula* є представниками родини *Pottiaceae*; панівне положення родів *Bryum* та *Orthotrichum* показує, за рахунок яких видів до групи панівних родин були включені *Bryaceae* і *Orthotrichaceae*.

В систематичному спектрі флори мохоподібних Керченського півострова суттєве місце займають моновидові родини (50%), моновидові роди (64,5%) та монородові родини (66,7%). Це вказує на міграційне походження дослідженої флори, яка досі знаходиться на стадії формування, є показником її гетерогенності і гетерохронності; з іншого боку, значний відсоток подібних таксонів свідчить про високу ступінь алохтонності флори, тобто відсутність яскраво виражених процесів видоутворення. На користь останнього положення свідчить відсутність в складі бріофлори Керченського півострова ендемів.

Кафедра ботаніки Херсонського державного університету
Херсонське відділення Українського ботанічного товариства
Дослідне господарство «Новокаховське» Нікітського ботанічного саду –
Національного наукового центру УААН
Біосферний заповідник «Асканія-Нова» ім. Ф.Е.Фальц-Фейна УААН
Агрономічний факультет Херсонського державного аграрного університету
Херсонське відділення Всеукраїнської асоціації біологів рослин
Херсонське відділення Українського товариства фізіологів рослин

**І-Й ВІДКРИТИЙ З'ЇЗД
ФІТОБІОЛОГІВ ХЕРСОНЩИНИ**

(Херсон, 6 квітня 2006 р.)

Збірник тез доповідей

Херсон – 2006

УДК 929.581+582
ББК Е 52
Б 72

Друкується за постановою Оргкомітету I-го відкритого з'їзду фітобіологів Херсонщини
(прот. №2 від 27.03.2006 р.)

Редакційна колегія збірника тез доповідей:

Бойко М.Ф. – доктор біологічних наук, професор (відповідальний редактор)
Ходосовцев О.С. – доктор біологічних наук, професор (заступник відповідального редактора)
Орлюк А.П. – доктор біологічних наук, професор
Работягов В.Д. – доктор біологічних наук, професор
Ільницький О.А. – доктор біологічних наук, професор
Федорчук М.І. – кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Мойсієнко І.І. – кандидат біологічних наук, доцент
Мельник Р.П. – кандидат біологічних наук, доцент
Богдан О.В. – асистент
Загороднюк Н.В. – асистент (відповідальний секретар)

Видано за сприяння Державного підприємства «Дослідне господарство «Новокаховське»
Нікітського ботанічного саду – Національного наукового центру УААН
(директор В.М.Дерев'янюк)
та Біосферного заповідника «Асканія-Нова» ім. Ф.Е.Фальц-Фейна УААН
(директор В.С.Гавриленко)

Б 72 I-й відкритий з'їзд фітобіологів Херсонщини (Херсон, 2006 р.). Збірник тез доповідей (Відповідальний редактор М.Ф.Бойко). – Херсон: Айлант, 2006. – 76с.

ISBN 966-630-072-1

В збірнику друкуються тези доповідей, прочитаних на засіданнях I – го відкритого з'їзду фітобіологів Херсонщини, що відбувся 6 квітня 2006 р. у м. Херсоні. В них розглядаються актуальні проблеми вивчення, охорони та раціонального використання рослинного світу.

УДК 929.581+582
ББК Е 52

ISBN 966-630-072-1

© Херсонський державний університет, 2006